

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติตามแนวที่พึงปรารถนา คือ ความมั่นคงก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ที่สามารถเอาตัวรอดได้ในทุกสภาวะที่โลกผันผวนไป และพร้อมกันนั้นประชาชนภายในประเทศก็ต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ภายใต้การปกครองที่เหมาะสม มีวัฒนธรรมของตนเป็นหลักประเพณีปฏิบัติในการดำรงชีวิต และสิ่งสำคัญที่สุดคือประชาชนต้องได้รับการศึกษาอันเป็นปัจจัยที่จะส่งผลถึงความมั่นคงก้าวหน้าอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว โดยปกติประชาชนทุกคนย่อมได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพแห่งความเป็นคนของตนในลักษณะต่าง ๆ หลายรูปแบบแล้วแต่โอกาสของแต่ละคน แต่ที่สำคัญที่สุดได้แก่การศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา ซึ่งมีครูเป็นผู้คอยแนะนำสั่งสอน จึงถือได้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป ถ้าครูมีความสามารถ ก็เป็นอันหวังได้ว่าชาติจะไต่พลเมืองที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ จากแนวคิดนี้ จึงได้มีการจัดตั้งสถาบันฝึกหัดครูขึ้น เพื่อฝึกอบรมบุคคลที่ประสงค์จะออกไปประกอบอาชีพนี้ ให้มีความพร้อมในทุกด้าน ก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงานตามสถานศึกษาต่าง ๆ แต่เนื่องจากการเรียนในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่เป็นการ เรียนรู้หลักการ ทฤษฎี และวิธีสอนต่าง ๆ ยังไม่ได้ทดลองปฏิบัติในสภาพการณ์จริง จึงยังมั่นใจไม่ได้ว่าจะสามารถนำหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้อย่างได้ผล ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมีลักษณะเฉพาะที่จะต้องจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการให้ประสบการณ์โดยตรงในการสอน ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนฝึกการปรับตัวเพื่อความเหมาะสมกับอาชีพครู ดังที่พระจอมเกล้าเจ้าคุณนิเวศ (2525: คำนำ) กล่าวถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ว่า เป็นการนำเอาทฤษฎีในวิชาการต่าง ๆ มาฝึกนักศึกษาครูในรูปการปฏิบัติ ให้สอดคล้องควบคู่กันไป บทนำในหนังสือข้อเสนอแนะในการฝึกสอนของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2523 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า เป็นวิชาการทางครู

ศาสตร์ภาคปฏิบัติที่จำเป็นมาก เพราะเป็นส่วนประกอบที่ถือว่าเป็นหัวใจของโครงการผลิตครู และเจ้าหน้าที่การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท เนื้อหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น ก็เหมือนกับการออกปฏิบัติงานในวิชาชีพทางด้านอื่น ๆ จักว่าเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายก่อนที่จะให้ประสบการณ์แก่นักศึกษาก่อนที่จะออกไปประจำการจริง

ประสิทธิ์ กองสาสนะ (2526: คำนำ) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ว่า "ถ้าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเพียงอย่างเดียว ย่อมถือได้ว่า การผลิตครูประสบความล้มเหลวทั้งขบวนการ"

ในสถานศึกษาฝึกหัดครูทั่วโลกยอมรับกันว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เป็นประสบการณ์ตรงที่นักศึกษาครูจะได้รับก่อนจะออกไปเป็นครูจริง ๆ การสอนวิธีสอนในห้องเรียนอย่างเดียว หรือเปรียบเทียบกับทำให้นักศึกษาแพทย์เรียนวิชาการรักษาคนไข้จากทฤษฎีที่ศึกษามาอย่างเดียวกันไม่ได้ผลดีนัก การสอนนักศึกษาครูแต่เพียงในห้องเรียนโดยไม่ได้ออกไปสอนจริง ก็ย่อมไม่ได้ผลดีนั้น

เกลียวพันธ์ ขจรนุกงกิตติ (2520: 5) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์วิชาชีพไว้ว่าเป็นการจัดการศึกษาภาคปฏิบัติที่มีความสำคัญ 2 นัย คือ เป็นโอกาสให้นักศึกษาได้ตรวจสอบความรู้ความสามารถของตน ที่ได้ผ่านการศึกษาในภาคทฤษฎีมา ว่าพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงหรือไม่ แค่นั้น เพียงไร และเป็นการให้นักศึกษามีโอกาสเตรียมตัวให้พร้อมก่อนออกไปสู่การปฏิบัติในอาชีพจริง

ปรีชา เศรษฐีธร (2527: 357) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์ไว้ว่า "นักศึกษาจะได้เข้าใจงานของครู เท่าที่ครูผู้เริ่มการสอนจะฟังมีและจะได้ฝึกความสามารถในการปรับคน เพื่อทำหน้าที่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและบังเกิดผลดี"

จากความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามที่กล่าวมาแล้วนี้ สถาบันฝึกหัดครูทุกระดับได้เล็งเห็นความสำคัญ และได้จัดเป็นรายวิชาบังคับ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากรายวิชาอื่น ๆ กล่าวคือ ต้องอาศัยการปฏิบัติงานร่วมกัน ของบุคคลหลาย

ฝ่าย หลายระดับ เช่น ผู้บริหารสถาบันฝึกหัดครู หัวหน้าสำนักงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเอง แต่ทั้งนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีความหมายและทรงคุณค่าได้แท้จริงก็ต่อเมื่อเป็นกิจกรรมที่สามารถสนองจุดมุ่งหมายของการ เตรียมคนให้เป็นครูที่ดีอย่างแท้จริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันฝึกหัดครูแต่ละแห่ง อาจมีการกำหนดให้นักศึกษาออกไปสังเกต ฝึก หรือปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เป็นที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในลักษณะและช่วงเวลาที่แตกต่างกันออกไป ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

จากผลการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทำให้สถาบันต่าง ๆ ที่ผลิตครูประถมศึกษา ต่างตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรครูประถมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษาใหม่นี้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้มีโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู และได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู ขึ้นดำเนินการในเรื่องนี้ โดยมีคณะพัฒนาหลักสูตร เป็นผู้รวบรวมข้อมูล และดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จนปรากฏหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2524 ที่สมบูรณ์ พร้อมที่จะนำไปใช้ได้ หลักสูตรดังกล่าวจึงเกิดขึ้นจากกระบวนการพัฒนาที่เป็นไปตามหลักวิชาการพัฒนาหลักสูตร ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ของนักวิชาการ ที่จะสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ให้เกิดขึ้นในอาณาจักรของการฝึกหัดครูไทย โดยผ่านความเห็นชอบของผู้บริหารจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การใช้หลักสูตรผลิตครูประถมศึกษา กรมการฝึกหัดครูเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว โดยได้เริ่มทดลองใช้หลักสูตรวิชาเอกการประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2525 ทั้งหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ได้กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นปีที่ 1 ไปจนกระทั่งปีสุดท้ายของการศึกษา โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาจะต้องออกไปสังเกตธรรมชาติและการ เรียนรู้ของเด็ก

ประถมศึกษา สังเกตการจัดโรงเรียนประถมศึกษา และสังเกตพฤติกรรมในการทำงานของครูประถมศึกษา ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ผู้สอนประจำหน่วยหรือรายวิชาต่าง ๆ

ชั้นปีที่ 2 นักศึกษาจะต้องออกไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ฝึกการจัดหา การพัฒนา การใช้และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน ฝึกการตรวจแบบฝึกหัดและการแก้ไขเด็กเป็นรายบุคคล ฝึกการสร้างและใช้เครื่องมือในการประเมินผลการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนฝึกการจัดกิจกรรมการปกครอง และการให้บริการแก่นักเรียน

ชั้นปีที่ 3 นักศึกษาต้องฝึกเตรียมบทเรียนและทดลองสอนบทเรียนสั้น ๆ ช่วยงานแนะแนวในโรงเรียน ฝึกปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนและชุมชน

ชั้นปีที่ 4 นักศึกษาจะต้องออกไปสอนประสบการณ์กลุ่มต่าง ๆ จัดกิจกรรมการปกครอง ให้บริการแก่นักเรียน และทำการแนะแนวในโรงเรียน ทำงานธุรการทั่วไปและธุรการเกี่ยวกับการเรียนการสอน พัฒนาโรงเรียนและชุมชน และจะต้องเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับประสบการณ์วิชาชีพครูประถมศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524: 268-272)

กิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา กังกล่าวมาแล้ว นับเป็นแนวทางใหม่ที่จะต้องเพิ่มเวลาฝึกงานในโรงเรียนประถมศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสถาบันฝึกหัดครู บุคลากรในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตลอดจนนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง และเป็นที่ยึดมั่นว่าครูประถมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้จะมี ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา และความคาดหวังของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูประถมศึกษา

อย่างไรก็ตาม การใช้หลักสูตรวิชาเอกการประถมศึกษา ระดับปริญญาตรี 4 ปี ซึ่งได้ดำเนินการมาแล้ว อาจมีอุปสรรคหรือข้อจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อันมีลักษณะ เหนือที่ต้องมีการฝึกต่อเนื่องเป็นเวลา

นาน อาจมีความยุ่งยากในการจัด และอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรนี้จะถูกนำมาใช้อย่าง
ไค้มลและผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้จะมีสมรรถภาพด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี
และด้านคุณลักษณะตามที่คาดหวัง ก็ต่อเมื่อสถาบันฝึกหัดครูที่เปิดสอนตามหลักสูตรนี้
สามารถดำเนินการในเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระยะเวลา 2 ปีที่เปิดสอนหลักสูตร ดังกล่าว สถาบันฝึกหัดครูได้จัดให้มีการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้วระยะหนึ่ง บุคลากรผู้เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในโครงการทดลอง
ของวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุบล-
ราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี ย่อมทราบปัญหาและความเป็นไปได้ในการใช้หลัก
สูตรว่าการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะพัฒนาหลักสูตร โครงการปรับปรุง
หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 ได้วางไว้นั้น มีอุปสรรคปัญหาอย่างไรบ้าง
สามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ปัญหาและความเป็น
ไปได้ดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการให้โครงการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันฝึกหัดครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาวิชาเอกการ
ประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในเรื่องการปฏิบัติตามวิธีการฝึกประสบการณ์วิชา-
ชีพครูที่คณะพัฒนาหลักสูตร โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524
ได้วางแนวทางไว้
2. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสภาพการณ์ที่ปฏิบัติจริงในวิทยาลัยครู
กับแนวทางที่คณะพัฒนาหลักสูตรได้วางไว้
3. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยทั่วไป สำหรับนักศึกษา
วิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในวิทยาลัยครู

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. อาจารย์ในวิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครู-
สุรินทร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี ซึ่งทำหน้าที่สัมพันธ์ใกล้ชิด
กับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตร
ศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปีจำนวนทั้งสิ้น 191 คน ใ้แก่อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1.1 อธิการ หรือ รองอธิการฝ่ายวิชาการ
- 1.2 หัวหน้าสำนักงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพระครู
- 1.3 คณะกรรมการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพระครู
- 1.4 หัวหน้าและรองหัวหน้าคณะวิชาทุกคณะวิชา
- 1.5 หัวหน้าภาควิชาทุกภาควิชา
- 1.6 อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาหลักสูตรและการสอน

2. นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ใน
วิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 เป็นนัก
ศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 95 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 74 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 112
คน รวมทั้งสิ้น 281 คน

3. อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาที่วิทยาลัยครู
ส่งนักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 160 คน

4. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือ ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ในโรง-
เรียนที่รับนักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์ จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ถือว่ามีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อถือ
ได้
2. ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ใ้้ตอบแบบสอบถามตามความรู้สึ่กและความ
คิดเห็นที่แท้จริงของตน

3. การแจกแจงข้อมูลใด ๆ ในการวิจัยนี้ ถือว่ามีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (normal distribution)

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยครู หมายถึง วิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี

อาจารย์ในวิทยาลัยครู หมายถึง อธิการ รองอธิการฝ่ายวิชาการ หัวหน้า และรองหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาหลักสูตรและการสอน อาจารย์ผู้ปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู สำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี และคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ในวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี

อาจารย์พิเศษฝ่ายโรงเรียน หมายถึง ครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ทำหน้าที่พิเศษนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จากวิทยาลัยครู ซึ่งออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูในโรงเรียนนั้น ๆ

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ซึ่งเป็นผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ที่สถาบันฝึกหัดครูทั้ง 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี รับเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2525 ปีการศึกษา 2526 และปีการศึกษา 2527

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู หมายถึง การฝึกสอนและการฝึกหัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพรู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ในปีการศึกษา 2525 มีวิทยาลัยครู 4 แห่งที่เริ่มเปิดสอนนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ได้แก่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครู-

สุรินทร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาข้อมูลจากประชากรผู้เกี่ยวข้องกับการ เปิดสอนหลักสูตรกึ่งกลาง อันประกอบด้วยอาจารย์ในวิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่ง จำนวน 191 คน นักศึกษา 281 คน อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน 160 คน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 10 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 842 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย การสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ รวมทั้งการออกสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในวิทยาลัยครูทุกแห่งที่เปิดสอนสาขานี้ในปีการศึกษา 2525 และในโรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งที่รับนักศึกษาวิชาเอกกึ่งกลาง เข้าไปฝึกประสบการณ์ การสร้างแบบสอบถามจัดทำขึ้น 3 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์ในวิทยาลัยครู ชุดที่ 2 สำหรับอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษา สร้างแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับอธิการหรือรองอธิการในวิทยาลัยครูที่ศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และตรวจสอบจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นพิเศษจากอาจารย์ที่ผู้วิจัยรู้จักคุ้นเคยในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ใช้เวลาเก็บข้อมูลในวิทยาลัยครูและโรงเรียนประถมศึกษาในห้องที่วิทยาลัยครูนั้น ๆ แห่งละ 1 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ครบจำนวนที่ต้องการแล้วนำมาวิเคราะห์

ข้อมูลเพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ของสถาบัน-
บริการคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โปรแกรม SPSS การวิเคราะห์ค่าเนน
ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหา
ความถี่และร้อยละ (percent) ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม แยกวิเคราะห์เป็น
รายสถานภาพ รายวิทยาลัยครู และรวมทุกวิทยาลัยครู

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการณ์ที่บุคลากร
ผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติจริง กับ แนวทางที่คณะพัฒนาหลักสูตร ในโครงการปรับปรุงหลัก
สูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 ได้วางไว้ วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง
ระหว่างความคิดเห็นของประชากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์วิทยาลัยครู กลุ่มอาจารย์
นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และกลุ่มนักศึกษา โดยวิธีทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียวของ
มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ในกรณีที่พบว่าความ
คิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็จะทดสอบ
ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชากร เป็นรายคู่ต่อไป โดยวิธีหาค่าอัตราส่วน
เอฟ (F - ratio) ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) วิเคราะห์เป็น
รายข้อ รายวิทยาลัยครู และรวมทุกวิทยาลัยครู นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูป
ตารางและความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู และ
อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาชั้น
ปีที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม เป็น
รายข้อ รายวิทยาลัยครู โดยวิธีทดสอบค่าที (t - test) นำเสนอผลการวิเคราะห์
ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาจากความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู

จากแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ตัวเลือก วิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์ทั้ง 4 กลุ่มใน 4 วิทยาลัยครู เป็นรายชื่อโดยวิธีทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบอัตราส่วนเอฟเป็นรายคู่ ในกรณีที่มีความคิดเห็นของอาจารย์ทั้ง 4 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปที่ได้จากการตอบแบบสอบถามชนิดปลายเปิดของอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนและนักศึกษา นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความเรียง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารในวิทยาลัยครู และผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะได้รับประโยชน์คือ

1. ผลการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับสถาบันฝึกหัดครูที่ต้องส่งนิสิต นักศึกษา ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามโรงเรียนต่าง ๆ
2. ผลการวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่ออกจัดให้นักศึกษาออกฝึกภาคปฏิบัติตามโรงเรียนต่าง ๆ
3. ผลการวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งรับผิดชอบในการจัดดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
4. ผลการวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานผลการวิจัย

การเสนอรายงานผลการวิจัย ได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ลำดับขั้นตอนในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี การนิเทศประสบการณ์วิชาชีพครู บทบาท หน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด โดยรายงานเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการรายงานเกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอในรูปแบบตารางและความเรียงตามความเหมาะสมของข้อมูลแต่ละประเภท

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย